

Poesia

'Els Llibres de l'Óssa Menor'

D. Sam Abrams

L'editora i estudiosa Mireia Sopena es va donar a conèixer el 2006 amb una excel·lent monografia sobre la primera època d'Editorial Pòrtic de Josep Fornas. Ara, amb un projecte encara més ambiciós sobre la primera etapa, 1949-1963, de l'extraordinària col·lecció de poesia *Els Llibres de l'Óssa Menor*, Sopena ha continuat el seu utilíssim camí d'estudis de la història del món editorial de la postguerra. I el resultat dels seus esforços és *Josep Pedreira, un editor en terra de naufragis. Els Llibres de l'Óssa Menor (1949-1963)*, guardonat amb el 32è premi Carles Rahola d'assaig de Girona.

En principi, Sopena aquest cop ha seguit el mateix *modus operandi* que en el seu llibre anterior: buidar i estudiar l'arxiu personal de l'artífex de la sèrie *Els Llibres de l'Óssa Menor*, Josep Pedreira (1917-2003). El llibre de Sopena està estructurat d'una manera molt clara en tres blocs temàtics: un extens perfil de Pedreira; la història de la creació del projecte editorial el 1947 i un seguiment dels primers 52 títols del catàleg; i, finalment, diverses qüestions col·laterals com la censura, la promoció dels llibres i l'administració de l'empresa.

L'obra es pot llegir linealment, però està organitzada de tal manera que després es pot fer servir com a font d'informació i consulta puntual. Només es detecta una certa falta de síntesi entre el tractament de la figura de l'editor i de la col·lecció que va crear.

L'autora ha fet un bon ús de grans arxius i d'una extensa bibliografia suplementària. Tot fa que sigui una obra precisa, de gran riquesa documental i cultural. Al voltant de l'eix vertebrador, Sopena va recreant un capítol de la història cultural d'aquest país. El llibre s'acaba convertint en un estudi matisat d'una època i d'un context: els anys de la represa i el restabliment de la cultura catalana durant les dues primeres dècades de la postguerra. Ara bé, el centre del text és l'estudi de la col·lecció de poesia més genial del segle XX, una col·lecció plural, en l'àmbit estètic i generacional, que va aconseguir reunir autors de la talla de Clementina Arderiu, Agustí Bartra, Miquel Bauçà, Blai Bonet, Salvador Espriu, Vicent Andrés Estellés, Gabriel Ferrater, Tomàs Garcés, Rosa Leveroni, Marià Manent, Marta Pessarrodona, Joan Oliver, Carles Riba, Jordi Sarsanedas, Joan Teixidor, Marià Villangómez, Joan Vinyoli... Aquesta nòmina parla per ella sola.

Els Llibres de l'Óssa Menor era i és un referent absolut de la cultura literària catalana, de manera que és impossible que un lector seriós de poesia no hagi topat alguna vegada amb algun dels poemaris publicats. Sopena narra àgilment la intrahistòria d'aquesta col·lecció de clàssics. Només hem de lamentar que no s'hagi atrevit a fer lectures renovadores dels autors estudiats i acaba reiterant tòpics massa fatigats com el "neopopularisme" de Garcés, el "simbolisme" de Vinyoli o el "franquisme" de Teixidor.

En alguns casos l'autora acaba aportant informació original de primera magnitud, com la defensa que va fer Teixidor de *Da nucus pueris*, de Ferrater, al premi Óssa Menor del 1959. Però alhora cal dir que, en certs moments, no ha sabut interpretar bé la documentació, com és el cas de la correspondència entre Antoni Ribera i Agustí Bartra, on Ribera clarament manipulava les opinions de Bartra per obtenir un suport incondicional del gran poeta exiliat. *

Josep Pedreira, un editor en terra de naufragis. Els Llibres de l'Óssa Menor (1949-1963)
 Autora: Mireia Sopena
 Editorial: Proa
 Barcelona, 2011
 Pàgines: 336
 Preu: 23.50 euros

Després de molts anys fent classes d'escriptura, M. Dolors Millat s'ha decidit a estrenar-se amb la novel·la 'Quirat i mig'

ACN

agafats encara al canvi esperançat dels anys de joventut, però neguitosos pel desencís del present.

Literatura en estat pur. Bastant més valuosa que qualsevol brillant de quirat i mig. No estranya si tenim en compte que M. Dolors Millat s'ha llançat a escriure la seva primera novel·la després de tota una vida dedicada a ensenyar l'abc de la literatura a milers d'aprenents d'escriptor. Primer, a l'Aula de Lletres des de la seva fundació. Després, creant una escola d'escriptors a la Manxa, i en els darrers anys, a l'Escola d'Espectura de l'Ateneu Barcelonès.

Un ofici previ que li ha permès dominar tots els secrets de la narrativa amb un llenguatge viu, incisiu i poètic, de gran riquesa lèxica i figures literàries elegants, algunes sublimes. El seu domini de la llengua ens trasllada a voltes al seu paradís nadiu dialectal del Pallars, quan les accions passen en aquelles terres, i també a la parla salada de Felanitx, el seu paradís adoptiu de la joventut. Però quan la vida es narra a la seva Barcelona actual, la veu ens sona plena, sobreixent, ben llunyana de la llengua contaminada pels mitjans de comunicació i que trobem massa sovint en els llibres d'ara. Una trama excel·lent i una narrativa exquisida. Un bon regal pel dia del llibre. *

A l'edat mitjana, l'enamorament era considerat una malaltia però no s'estaven de practicar el sexe, com mostren moltes sèries de televisió que recreen l'època

Els remeis que llista Arnau per a la guarició són diversos i variats. Aconsella una dieta lleugera, prendre banys, dormir molt, distreure's, passejar acompanyat d'amics per indrets agradables, escoltar música, llegir, viatjar, conversar o escoltar els consells de persones sàvies. Si el cas és greu, Arnau recomana que s'exerciti "l'art de la sexualitat, sobretot si es practica amb joves especialment plaents" o que es busqui la manera de difamar l'estimada. Arnau és més mesurat aquí que altres metges contemporanis com Bernat de Gordó, professor de medicina a la Universitat de Montpeller, ja que ell proposa que una vella lletja i barbuda ensenyi a l'enamorat un drap brut amb la menstruació de l'estimada. El desenamorament seria immediat, assegurava. *

Tractat sobre l'amor heroic
 Autor: Arnau de Vilanova
 A cura de: Michael McVaugh
 Traducció: Sebastià Giralt
 Editorial: Barcino
 Barcelona, 2012
 Pàgines: 82
 Preu: 10 euros